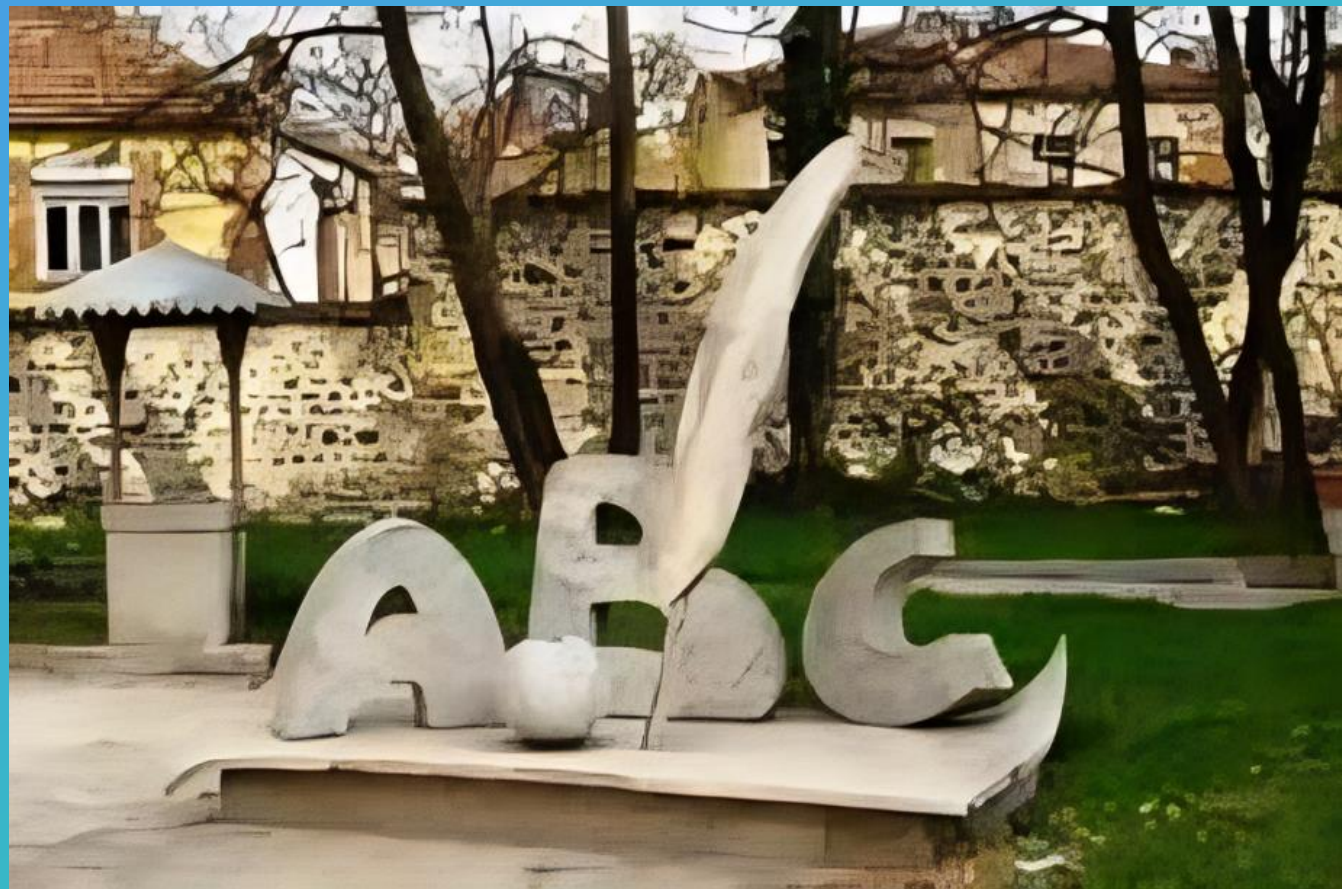

PROJEKT

HUAZIMET

NË

GJUHËN SHQIPE

ÇFARË ËSHTË GJUHA SHQIPE

“ Gjuha shqipe (ose thjesht shqipja) është gjuhë dhe degë e veçantë e familjes indo-evropiane të folur nga më shumë se 6 milionë njerëzikryesisht në Shqipëri, Kosovë dhe Maqedoninë e Veriut, por edhe në zona të tjera të Evropës Jugore ku ka një popullsi shqiptare, duke përfshirë Malin e Zi , Italinë dhe Greqinë.“

ÇFARË JANË HUAZIMET?

“ Sipas Fjalorit të sotëm të gjuhës shqipe huazime quhen: Fjalë a njësi tjetër gjuhësore që është marrë prej një gjuhe tjetër dhe përdoret në gjuhën amtare. Huazim drejtpërdrejtë (i tërthortë). Huazim leksikor. Huazim gjuhësor. Huazimet latine (sllave, turke). Huazimet nga greqishtja etj... ”

PSE U ZGJODH KJO TEMË?

U zgjodh kjo temë pasi ky problem na është dukur shqetësues pasi po fillon të vërehet në institucione qeveritare, arsimore, në vende të frekuentuara nga të rinjtë, në ambjente familjare dhe në shumë vende të tjera. Na shqetëson ky problem pasi mendojmë se nëse nuk do të merren masat e rëndësishme për ta ndaluar dhe për të informuar qytetarët, sidomos moshat e reja pasi tek kjo grupmoshë vihet re ky problem më së shumti ky problem vetëm do të zmadhohet.

Sipas studimeve të bëra dhe përfundimeve të arritura nga studiues dhe mbrojtës të gjuhës shqipe është dalë në një përfundim të përbashkët se mënyra më e rëndësishme për të "shëruar këtë sëmundje" që ka kapluar gjuhën shqipe është duke bërë reforma në përdorimin e gjuhës shqipe në botën virtuale dhe teknologjike.

ZHVILLIMI I PROJEKTIT

- Ky projekt u zhvillua nga nxënësit e shkollës "LIDHJA E PRIZRENIT" në bashkëpunim me njëri-tjetrin. Në projekt kanë marrë pjesë të gjithë nxënësit dhe është siguruar shfaqja e punës të çdo njerit prej nxënësve që kanë marrë pjesë.
- Ne kemi bashkëpunuar me mësuesit duke marrë këshilla prej tyre. Gjithashtu kemi hasur në përdorimin e TIK-ut shumë shpesh gjatë projektit. Kemi marrë informacione nga interneti dhe jemi informuar më shumë mbi problemin. Përdorimi i TIK-ut ishte shumë i rëndësishëm për zhvillimin e projektit dhe marrjen e informacioneve.
- Gjatë zhvillimit të këtij projekti janë marrë masat e duhura për rrespektimin e vlerave të integritetit shoqëror dhe mjedisor.
- Gjithashtu janë marrë masat e duhura për rrespektimin e te drejtave të autorit në informacionet dhe materialet e përdorura.

HUAZIMET NË GJUHËN SHQIPE

Shkaqet

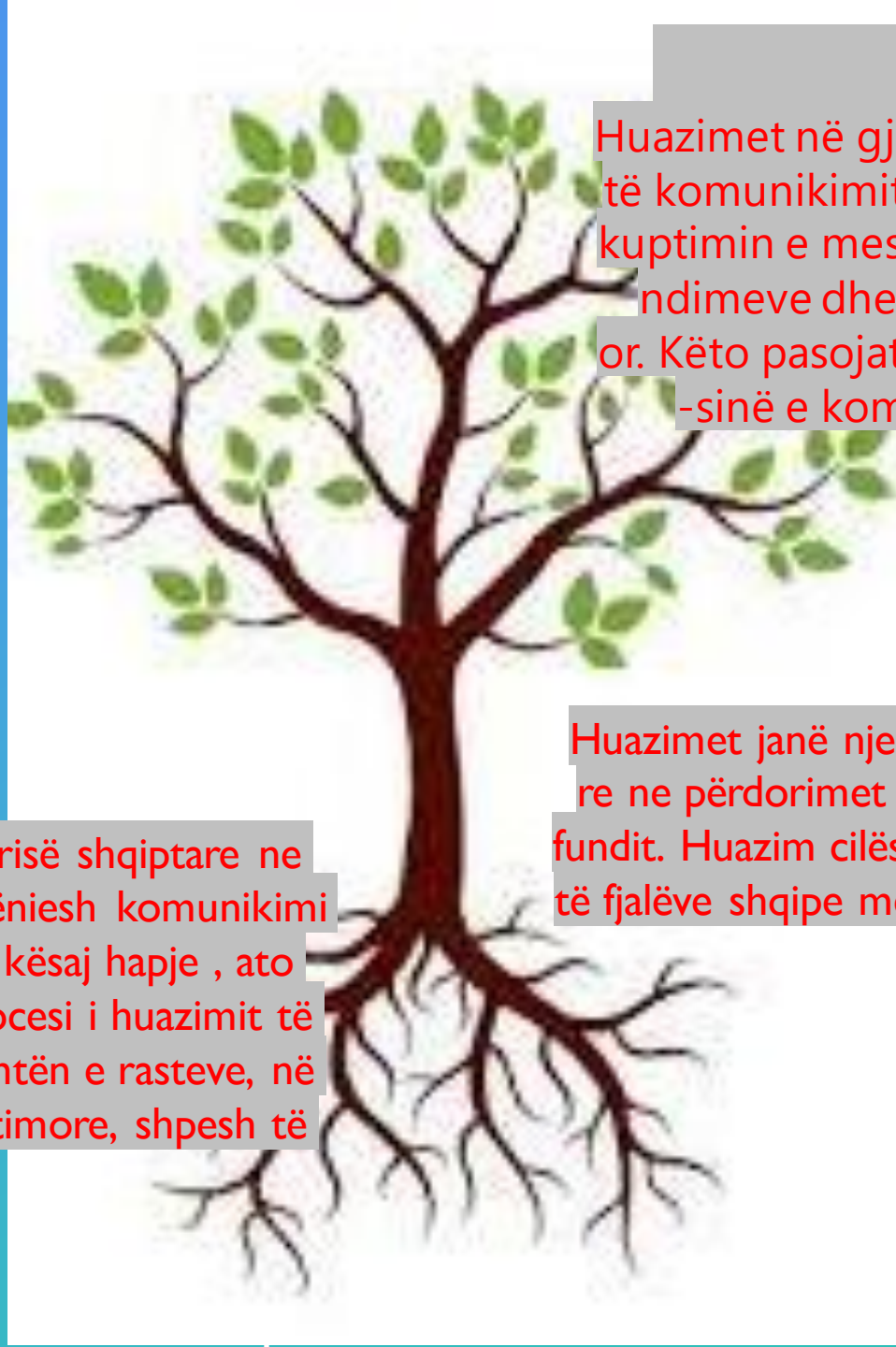
Shkaqet e kësaj dukurie Integrimi shoqërisë shqiptare ne botën globale ka sjellë një larmi marrëdhëniesh komunikimi shumëpalëshe, në të cilat si rrjedhojë e kësaj hapje , ato gjuhësore zënë një vend të posaçëm. Procesi i huazimit të fjalëve është i natyrshëm, por në të shumtën e rasteve, në shqip ato marrin një ngjyresë tjetër kuptimore, shpesh të gabuar.

Pasojat

Huazimet në gjuhën shqipe shkaktojnë ndërprere të komunikimit, humbje të kontekstit, gabime në kuptimin e mesazhit, pasiguri në shprehjen e mendimeve dhe humbje të autenticitetit gjuhësor. Këto pasojat ndikojnë në efikasitetin dhe qartësinë e komunikimit në mes të individëve.

Problemi

Huazimet janë një dukuri e rrezikshme që po vihet re ne përdorimet e gjuhës shqipe kryesisht vitet e fundit. Huazim cilësohet si një dukuri e zëvendësimit të fjalëve shqipe me fjalë të marra nga gjuhë të huaja

Problemi

Përforcimi i gjuhës shqipe në kontekstin e globalizmit është një sfidë e madhe. Huazimet e fjalëve të huaja janë bërë të përditshme në komunikimin shoqëror dhe median, por është e rëndësishme të ruajmë integritetin dhe identitetin e gjuhës tonë. Gjuha shqipe ka një thes leksikal të pasur dhe duhet të përpiqemi për të gjetur fjalë vendase në vend të huazimeve të panevojshme. Për këtë qëllim, nevojitet angazhimi i të gjithëve, përfshirë mediat, politikanët, dhe mësuesit, për të ndihmuar në promovimin dhe përdorimin e fjalëve shqipe në komunikim.

Përforcimi i gjuhës shqipe në një kontekst global është një sfidë e rëndësishme për shoqërinë tonë. Huazimi i fjalëve të huaja është bërë i zakonshëm në mediat dhe komunikimin e përditshëm, por është e rëndësishme të mbrojmë integritetin e gjuhës sonë. Gjuha shqipe ka një pasuri të madhe leksikore, dhe është e rëndësishme të promovojmë përdorimin e fjalëve vendase në vend të huazimeve të panevojshme. Kjo kërkon angazhim të gjithë palëve të interesuara, duke përfshirë mediat, autoritetet, dhe shoqërinë civile, për të siguruar që gjuha shqipe të mbetet e gjallë dhe e pasur në një botë gjithnjë e më të globalizuar.

SHKAQET

Ka disa shkaqe të huazimeve në gjuhën shqipe, të cilat përfshijnë:

Historia e Shqipërisë: Shqipja ka pasur ndikime nga gjuhë të tjera si greqishtja, latinishtja, turqishtja dhe italiane për shkak të historisë së pasur dhe të ndryshuar të vendit.

Faktorë të tjerë historikë dhe politikë: Ndërveprimi me gjuhë të huaja ka ndodhur përgjatë historisë së Shqipërisë për shkak të pushtimeve dhe kontakteve me shtete të tjera.

Shkëmbimi kulturor: Për shkak të kontakteve kulturore me vende të tjera, si dhe për shkak të emigracionit dhe emigracionit të shqiptarëve, ka pasur një ndikim të vazhdueshëm të gjuhëve të huaja në gjuhën shqipe.

Modernizimi i gjuhës: Ndikimi i gjuhës italiane, turke, greke dhe më vonë angleze dhe franceze, ka qenë i dukshëm në fushën e teknologjisë, shkencës, artit dhe kulturës, duke sjellë huazime të reja në gjuhën shqipe.

Mediat dhe teknologjia: Ndikimi i medieve dhe teknologjisë moderne ka sjellë huazime të reja në gjuhën shqipe, duke pasur parasysh zhvillimet e reja në teknologji dhe informacion.

GJUHA
SHQIPE

PASOJAT E HUAZIMEVE NË GJUHËN SHQIPE

- Huazimet në gjuhën shqipe kanë pasojat e tyre, të cilat mund të ndikojnë në shumë aspekte të jetës kulturore, sociale dhe gjuhësore të një populli. Në disa raste, këto huazime sjellin pasurim të gjuhës dhe kulturës, duke e bërë atë më të pasur dhe më të diversifikuar. Fjalët dhe shprehjet e huazuara mund të ofrojnë fashën e re të shprehjes dhe përshkruajnë realitetin në mënyra të reja. Megjithatë, huazimet gjithashtu mund të sjellin sfida për identitetin kulturor dhe gjuhësor të një populli. Ata mund të shkaktojnë konfuzion në identitetin e një populli dhe të ndikojnë në zhdukjen gradual të fjalëve dhe shprehjeve origjinale. Kjo mund të çojë në humbjen e trashëgimisë gjuhësore dhe kulturor dhe në zëvendësimin e tyre me forma të importuara. Pra, ndërhyrjet e kujdesshme dhe politikat e mirë të gjuhës mund të jenë të nevojshme për të ruajtur dhe promovuar identitetin dhe pasurinë e gjuhës dhe kulturës shqiptare

- Huazimet në gjuhën shqipe mund të kenë pasojat e tyre, si:

Ndikim në identitetin kulturor: Huazimet nga gjuhët e tjera mund të ndikojnë në identitetin kulturor të një kombi duke sjellë elemente të reja në gjuhën dhe kulturën vendase.

Pasurimi i gjuhës: Huazimet mund të pasurojnë gjuhën duke shtuar fjalë dhe shprehje të reja që pasqyrojnë përvojën dhe kulturën e reja.

Ndikim në prononcimin dhe strukturën e gjuhës: Huazimet mund të ndikojnë në prononcimin dhe strukturën e gjuhës së shqipes duke sjellë elemente të reja të fonologjisë dhe morfologjisë.

Ndryshime në shqiptimin e fjalëve: Huazimet nga gjuhët e tjera mund të çojnë në ndryshime në mënyrën e shqiptimit të fjalëve, duke krijuar variacione dialektike dhe të folme të ndryshme në gjuhën shqipe.

Ndikim në komunikim:* Në disa raste, huazimet nga gjuhët e tjera mund të bëjnë komunikimin më të lehtë për të ndjekur trendet globale, por në disa raste ato mund të krijojnë pengesa në kuptim të saktë ose në marrëdhëniet kulturore.

PRODUKTET

- Një aspekt që ndihmon në përforcimin e gjuhës shqipe është prodhimi i përmbajtjeve në gjuhën amtare në media dhe platforma të tjera. Përmes krijimit dhe shpërndarjes së përmbajtjeve të ndryshme në gjuhën shqipe, si përkthime, artikuj, libra, dhe produkte mediale të tjera, promovohet përdorimi i gjuhës së vendit dhe ndihmohet në ruajtjen dhe pasurimin e leksikut shqip.
- Një aspekt tjetër që ndihmon në këtë proces është përdorimi i gjuhës shqipe në institucionet zyrtare, si në dokumente zyrtare, fletëpalosje, dhe komunikime zyrtare të tjera. Duke inkurajuar përdorimin e gjuhës shqipe në institucionet shtetërore dhe private, krijohet një ambient ku gjuha shqip e është e vlerësuar dhe e respektuar.

- Duke zhvilluar fushata sensibilizuese mbi problemin e huazimit të fjalëve të huaja dhe përdorimin e tyre rregullisht në gjuhën shqipe ne mund të bëjmë të mundur ndërgjegjësimin e qytetarëve dhe nxënësve për këtë problem shumë shqetësues. Ky problem po shfaqet kudo sidomos me përdorimin e pajisjeve teknologjike të cilat shpeshherë deformojnë kuptimin e fjalëve. Zgjidhje të tjera për këtë problem janë edhe prodhimi i librave përmbajtjeve, filmave shfaqjeve, panairove dhe seminareve mbi zgjidhjet e mundshme mbi këtë problem shqetësues. Ne më poshtë kemi dhënë një shembull të një zgjidhjeje të mundshme. Kemi krijuar një fjalorth të vogël me fjalë të huazuara dhe përkthimin e tyre në gjuhën shqipe.

Një fjalorth i shkurtër për fjalët e huazuara dhe përkthimi i tyre në gjuhën shqipe.

FJALA E HUAZUAR	PËRKTHIMI NË GJUHËN SHQIPE
ABUZOJ	KEQPËRDOROJ
AFISHOJ	PARAQES
AGJENDË	REND DITE
AKS	VIJË RRUGORE
AMBIENT	MJEDIS
APLIKIM	KËRKESË
APLIKUES	KËRKUES
ASISTENCË	NDIHMË
ASISTOJ	MARR PJESË
VIOLENCË	DHUNË
BAZIK	THELBËSOR
DRAFT	SKICË
PRESIDENT	KRYETAR

FJALA E HUAZUAR	PËRKTHIMI NË GJUHËN SHQIPE
BISEDOJ	FLAS
VAKANT	I LIRË
KREATIV	KRIJUES
AKOMODOHU	REHATOHU
AGRAVUAR	RËNDUAR
PUNTATË	PJESË
KONSTATOJ	VËREJ
FANS	ADHURUES
SUPORTOJ	MBËSHTES
POSEDOJ	ZOTËROJ
SPIKER	FOLËS
CIVILIZIM	QYTETËRIM
INSPIRIM	FRYMËZIM
VAKANT	I LIRË
KURIOZ	KUNDËRSHTAR
PREFEROJ	PËLQEJ

FJALA E HUAZUAR	PËRKTHIMI NË GJUHËN SHQIPE
BARRIERË	PENGESË
KONKLuzion	PËRFUNDIM
INICIATIVË	NISMË
DIVORC	NDARJE
EKUJLIBËR	BARASPESHË
EKZAKTËSI	SAKTËSI
HEZITIM	NGURRIM
SUPRIZË	E PAPRITUR
EMERGJENCË	KRIZË
INTERFEROJ	NDËRHYJ
LIDER	UDHËHEQËS
LICENCË	LEJE
MONITORIM	MBIKQYRJE
KORDINIM	BASHKËPUNIM
KREDIBILITET	BESUESHMËRI
PRONONCOJ	DEKLAROJ
TRAJNIM	STËRVITJE

BURIMET

- Burimet e informacioneve të përdorura në këtë projekt janë marrë nga :
 - Interneti.
 - Botime dhe intervista të dhëna në televizione të ndryshme.
 - Fushata informuese për problemin e huazimeve në gjuhën shqipe.
 - Studime shkencore të marra studiues dhe gjuhëtarë të ndryshëm.
 - Informacione të marra nga mësuesit dhe "aktorë" të tjerë në komunitet.

FALEMINDERIT

